

Lede AS

► 132 kV Såheim - Mår og riving 132 kV Såheim-Årlifoss

Fagtema friluftsliv

Oppdragsnr.: 52109430 Dokumentnr.: 05 Versjon: J02 Dato: 2024-01-02

Oppdragsgiver: Lede AS
Oppdragsgivers kontaktperson: Jon Halvor Thorsberg
Rådgiver: Norconsult AS
Oppdragsleder: Åse Hytteborn
Fagansvarlig: Arne Stedje
Andre nøkkelpersoner: Elin Riise (fagkontroll)

B01	2024-01-24	For kommentar	Amste	EIRii	ashyt
J02	2024-02-01	For oversendelse	Amste		ashyt
J03	2025-02-14	For oversendelse	AsHyt	Amste	AsHyt
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Sammen drag

Tiltak- og utredningsområdet ligger i Rjukan i Tinn kommune. Rjukan er en by og et av Norges mest kjente industristeder friluftsområder. Industristedet og byen strekker seg langs elven Måna som går igjennom Vestfjorddalen og renner ut i Tinnsjøen. Dalformen er smal og dypt nedskåret fra omkringliggende fjell som har en høyde på over 800 meter, noe som gjør landskapet svært karakteristisk. Influensområdet er preget av mye forskjellig former for friluftsliv, alt fra fotturer til Gaustatoppen og isklating i de mange små bekkeløpene i fjellsiden.

Utredningen av friluftsliv har sett på påvirkning og konsekvenser for de enkelte delområdene og samlet for hele tiltaket (med unntak av den delen av 132 kV-ledningen Såheim – Årlifoss som ligger utenfor influensområdet til de nye tiltakene knyttet til den nye 132 kV-forbindelsen Såheim – Mår).

Utredningen av friluftsliv har delt seks enhetlige delområder som vurdert i konsekvensvurderingen for friluftsliv. Tinn kommune har ikke gjennomført friluftslivskartlegging etter Miljødirektoratets veileder M-98, og avgrensning av delområder er foretatt på bakgrunn av innhentet kunnskap om friluftslivsbruk. De største verdiene er knyttet til Gaustatoppen, et friluftslivsområde av nasjonal betydning, med store opplevelseskvaliteter og høy brukerfrekvens.

Ny 132 kV-ledning vil på store deler av traséen gå parallelt med eksisterende ledninger, og vil medføre kun mindre endringer i delområdene. Påvirkningen er primært knyttet til visuelle virkninger av master og ryddegater.

Konsekvenser knyttet til riving av dagens 132 kV-ledning Såheim – Årlifoss er kun vurdert på et overordnet nivå. Riving av ledningen vurderes å gi noen positive virkninger for friluftsliv i det berørte området.

I sammenstilling av konsekvensgrader summeres hvert enkelt delområde som til slutt fastsetter den samlede konsekvensen tiltaket medfører friluftslivet. I dette tilfellet er det to delområder på «én minus (-)» og et delområde med «én pluss (+)» og resterende delområder på «ubetydelig (0)». Tiltaket vil påføre «ubetydelig konsekvens» for friluftslivet i influensområdet. Tiltaket vurderes ikke å medføre vesentlige endringer for friluftslivet.

► Innhold

1	Innledning	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Tiltaksbeskrivelse	5
1.2.1	132 kV luftledning	6
1.2.2	132 kV kabel innføring Mår	20
1.2.3	Eksisterende elektriske anlegg som skal rives	20
2	Metode	25
2.1	Krav til utredning	25
2.2	Felles Metode og spesifikk metode for fagtema friluftsliv	26
2.3	Dokumentasjon og planunderlag	29
2.3.1	Vurdert utredningsområde (influensområde)	30
3	Områdebeskrivelse og dagens situasjon	31
3.1	Inndeling og oversikt over delområder	32
4	Verdivurdering	34
4.1	Delområde 1 Gaustatoppen	34
4.2	Delområde 2 Gaustablikk	34
4.3	Delområde 3 Krossobanen og solspeilet	35
4.4	Delområde 4 Selstali	36
4.5	Delområde 5 Vestfjordalens sørside	37
4.6	Delområde 6 Gaustatoppens øst- og nordside	38
5	Vurdering av påvirkning og konsekvens	40
5.1	Delområde 1 Gaustatoppen	40
5.2	Delområde 2 Gaustablikk	40
5.3	Delområde 3 Krossobanen og solspeilet	40
5.4	Delområde 4 Selstali	40
5.5	Delområde 5 Vestfjordalen sørside	41
5.6	Delområde 6 Gaustatoppens øst- og nordside	41
5.7	Sammenstilling av konsekvensgrader	41
5.8	Riving av 132 kV ledning Såheim – Årlifoss	42
6	Midlertidige konsekvenser i anleggsfasen	44
6.1	Riggområder	44
7	Avbøtende tiltak	45

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Regionalnettet i Rjukan er preget av ledninger som gir driftsmessige utfordringer og er modne for utskifting. Dagens ledningstraseer er også til dels meget utsatte for ras. Lede har mottatt flere søknader fra næringsaktører som vil etablere ny industri med høyt kraftforbruk og dette utløser behov for å etablere nye nettanlegg i Rjukan.

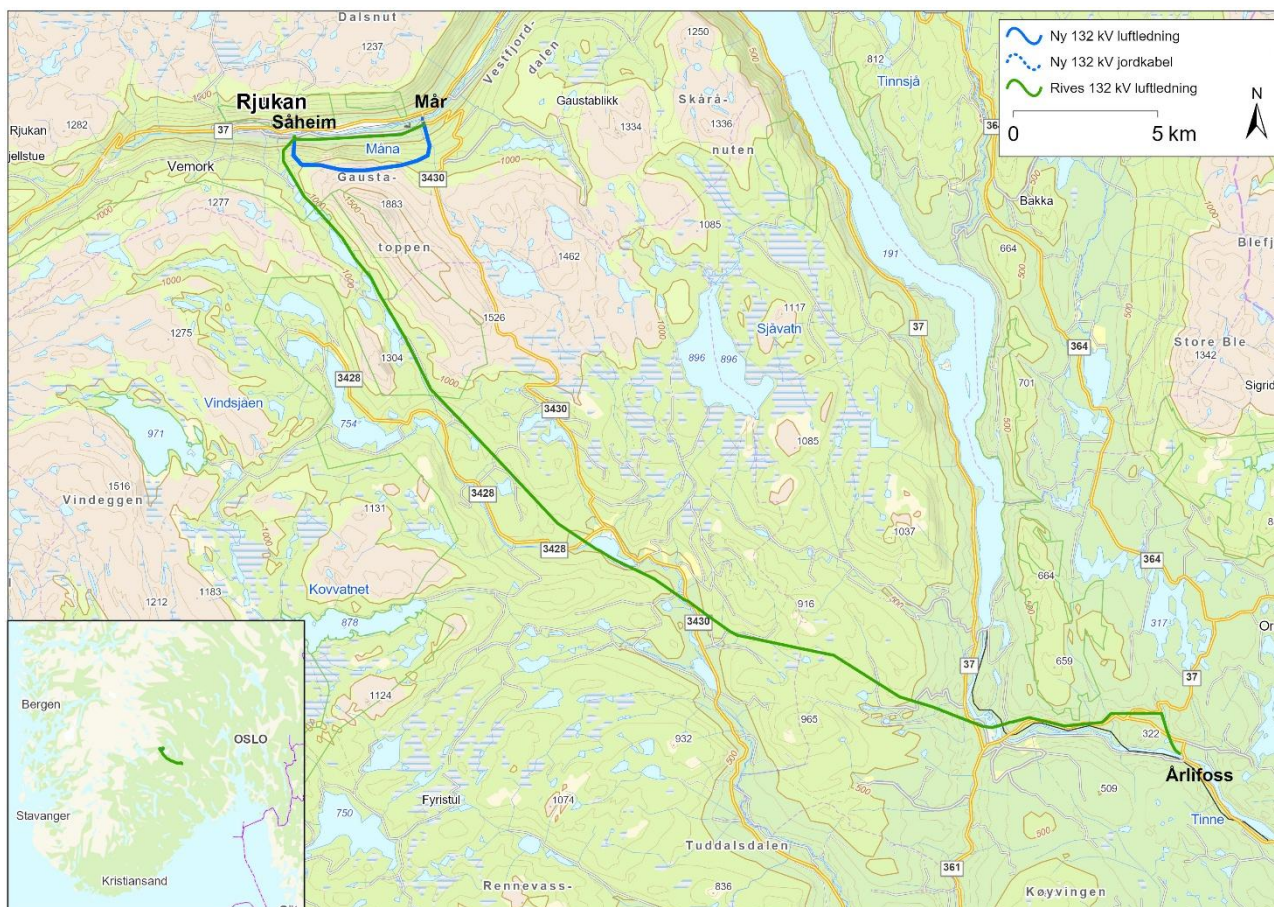
Lede søker derfor om konsesjon for (Lede, 2025-02-14):

- Ny 132 kV ledning Såheim-Mår
- Ny 132 kV Mår-Vestfjorddalen, på strekningen mellom Mår og Såheim
- Utvidelse av eksisterende 132 kV utendørsanlegg ved Mår kraftverk med et felt vestover
- Riving av eksisterende 132 kV Såheim-Mår
- Riving av eksisterende 132 kV Såheim-Årlifoss

1.2 Tiltaksbeskrivelse

Nye og eksisterende 132 kV-ledninger mellom Såheim og Mår kraftverk ligger i Tinn kommune, Telemark fylke (se figur 1-1).

Eksisterende 132 kV Såheim-Årlifoss, som skal rives, går gjennom Tinn, Hjartdal og Notodden kommuner, Telemark fylke (se figur 1-1).

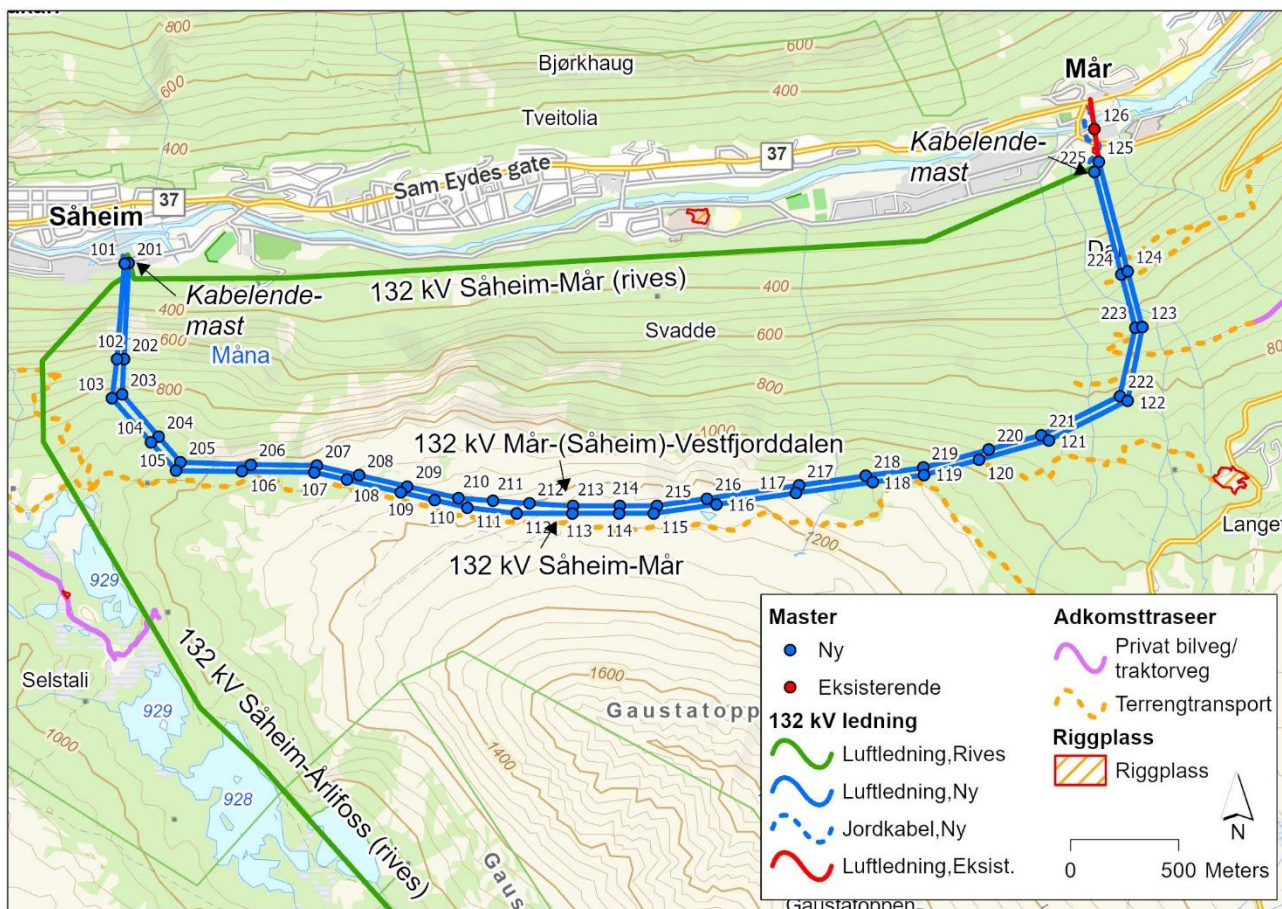
Figur 1-1. Tiltaksområdet ligger i Tinn, Hjartdal og Notodden kommuner, Telemark fylke.

1.2.1 132 kV luftledning

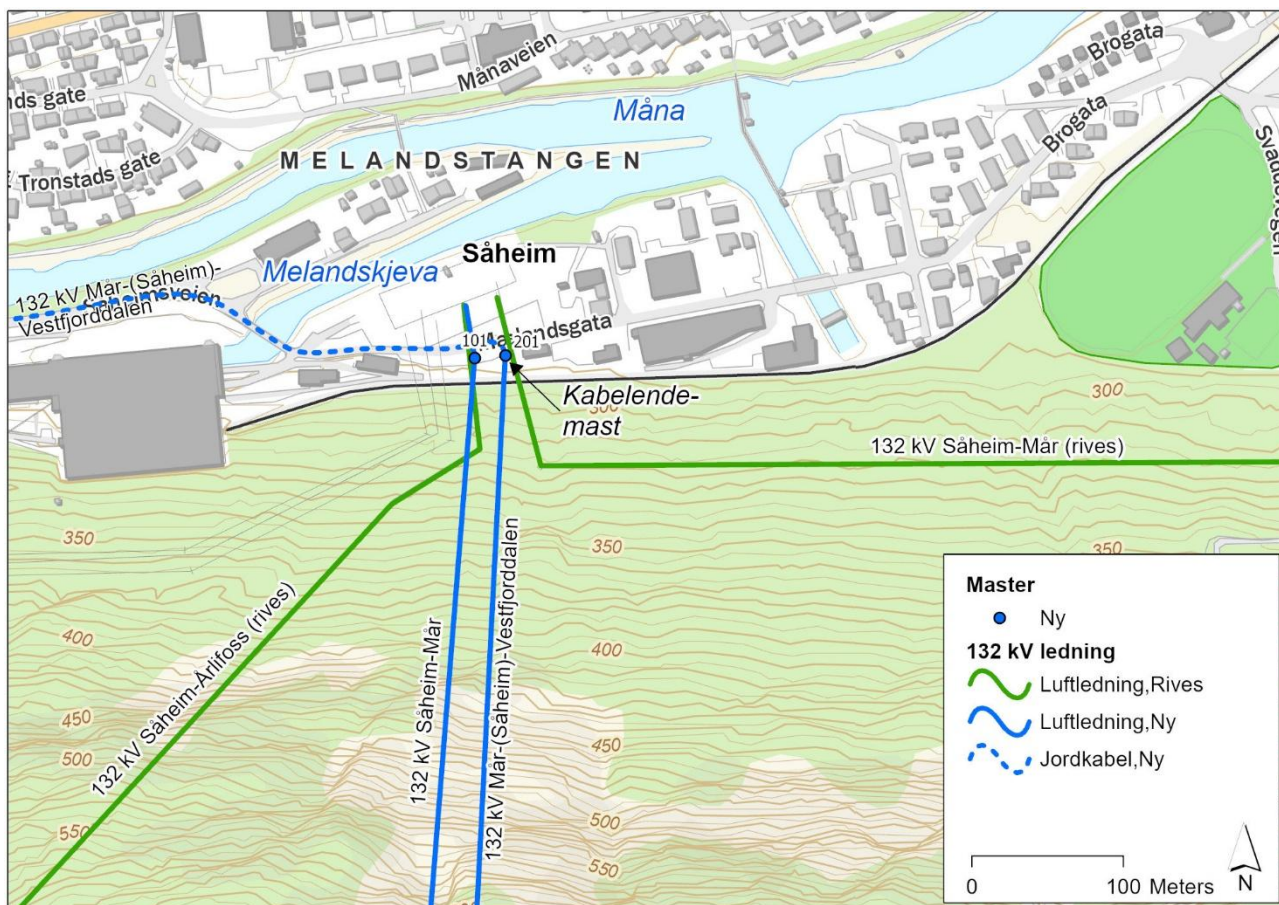
De planlegges for to nye 132 kV luftledninger mellom Såheim og Mår kraftverk (Figur 1-2). Hver av ledningene vil være ca. 7 km lange.

Ledningen Såheim-Mår går som luftledning på hele strekningen mellom utendørsanleggene (se Figur 1-2). Eksisterende ledning beholdes ved innføringen til Mår. Dette innebærer at eksisterende mast med liner beholdes på de siste 300 meterne inn mot Mår (se Figur 1-5).

Den andre ledningen Mår-(Såheim)-Vestfjorddalen etableres som jordkabel på 400 meter lang strekning ut fra Mår utendørsanlegg (se Figur 1-5). Ledningen går som luftledning fra kabelendemast sør for Svineroivegen til Såheim. Ved Såheim etableres det en kabelendemast og ledningen vil fortsette som jordkabel til planlagt Vestfjorddalen transformatorstasjon. Strekningen med jordkabel mellom Såheim og Vestfjorddalen er omsøkt i konsesjonssøknad Vestfjorddalen transformatorstasjon med nettilknytning (NVE ref. 202319858).

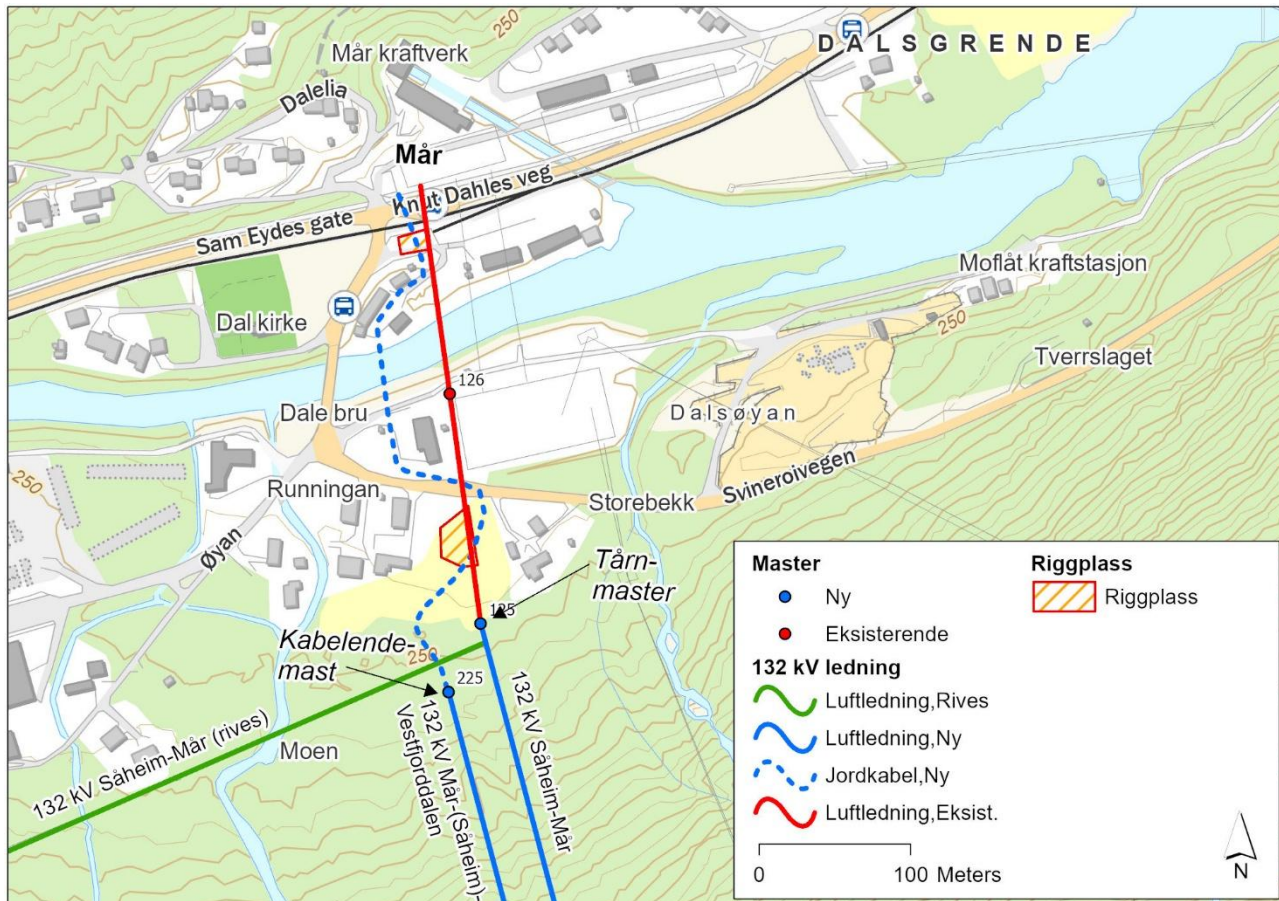
Figur 1-2. Kartet viser de to nye 132 kV ledningene (blå linjer) mellom Såheim og Mår kraftverk. Eksisterende ledninger Såheim-Mår og Såheim-Årlifoss planlegges rives (grønne linjer). Eksisterende Såheim-Mår beholdes nærmest Mår (rød linje).

Figur 1-3. Ny ledning Såheim-Mår knyttes til Såheim utendørsanlegg. Det etableres en kabelendemast ved Såheim og ledningen Mår-(Såheim)-Vestfjorddalen går som jordkabel til planlagt Vestfjorddalen transformatorstasjon. Strekingen med jordkabel mellom Såheim og Vestfjorddalen er omsøkt i konsesjonssøknad Vestfjorddalen transformatorstasjon med nettilknytning (NVE ref. 202319858). Eksisterende ledninger Såheim-Mår og Såheim-Årlifoss rives.

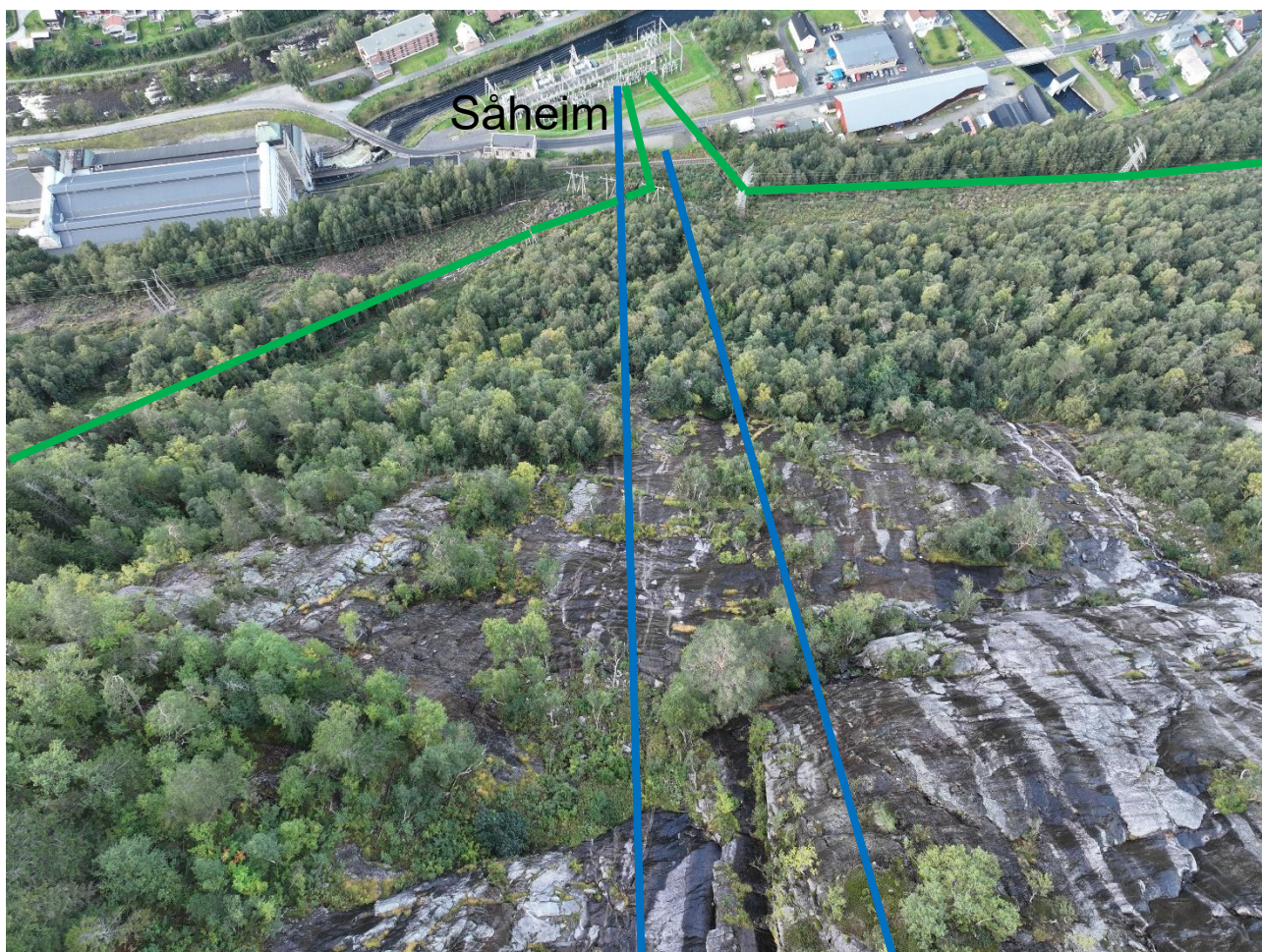

Figur 1-4. Såheim utendørsanlegg til høyre i bildet og Såheim kraftverk i bakgrunnen. Det vil etableres to master på venstre side av veien i bildet. Bildet er tatt i retning vest.

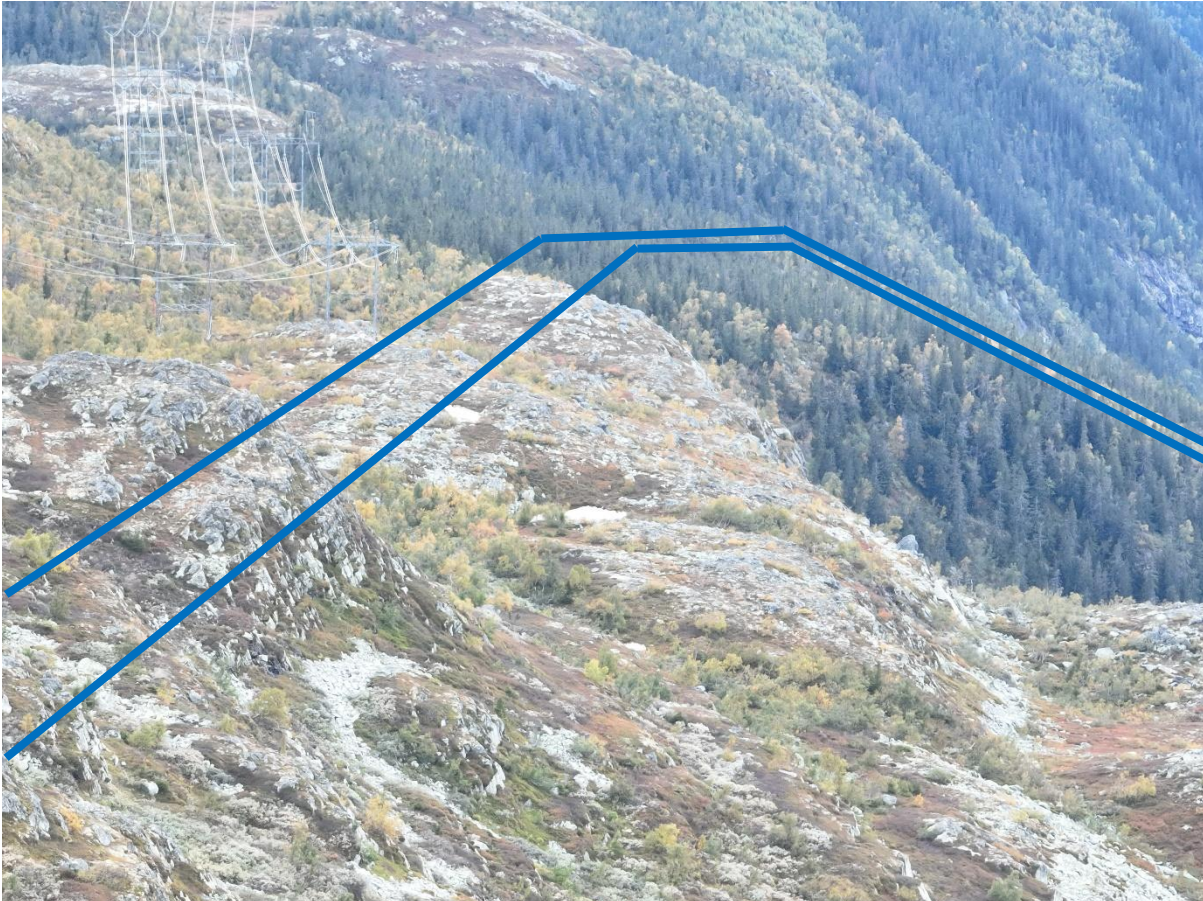
Figur 1-5. Eksisterende ledning Såheim-Mår beholdes ved innføringen til Mår. Det innebærer at eksisterende mast med liner beholdes på de siste 300 meterne inn mot Mår. Det etableres en kabelendemast sør for Svineroivegen og ledningen Mår-(Såheim)-Vestfjorddalen går som jordkabel til Mår utendørsanlegg.

Fra Såheim går ledningene opp på fjellet, retning sør (se Figur 1-6). Det vil være et langt spenn fra Såheim til de første mastene på Gaustatoppens nordside. Beregninger viser at luftspennet ikke vil være et merkepliktig luftfartshinder i henhold til Forskrift om rapportering, registrering og merking av luftfartshinder (7). Det er ikke andre merkepliktige luftspenn på ledningene mellom Såheim og Mår.

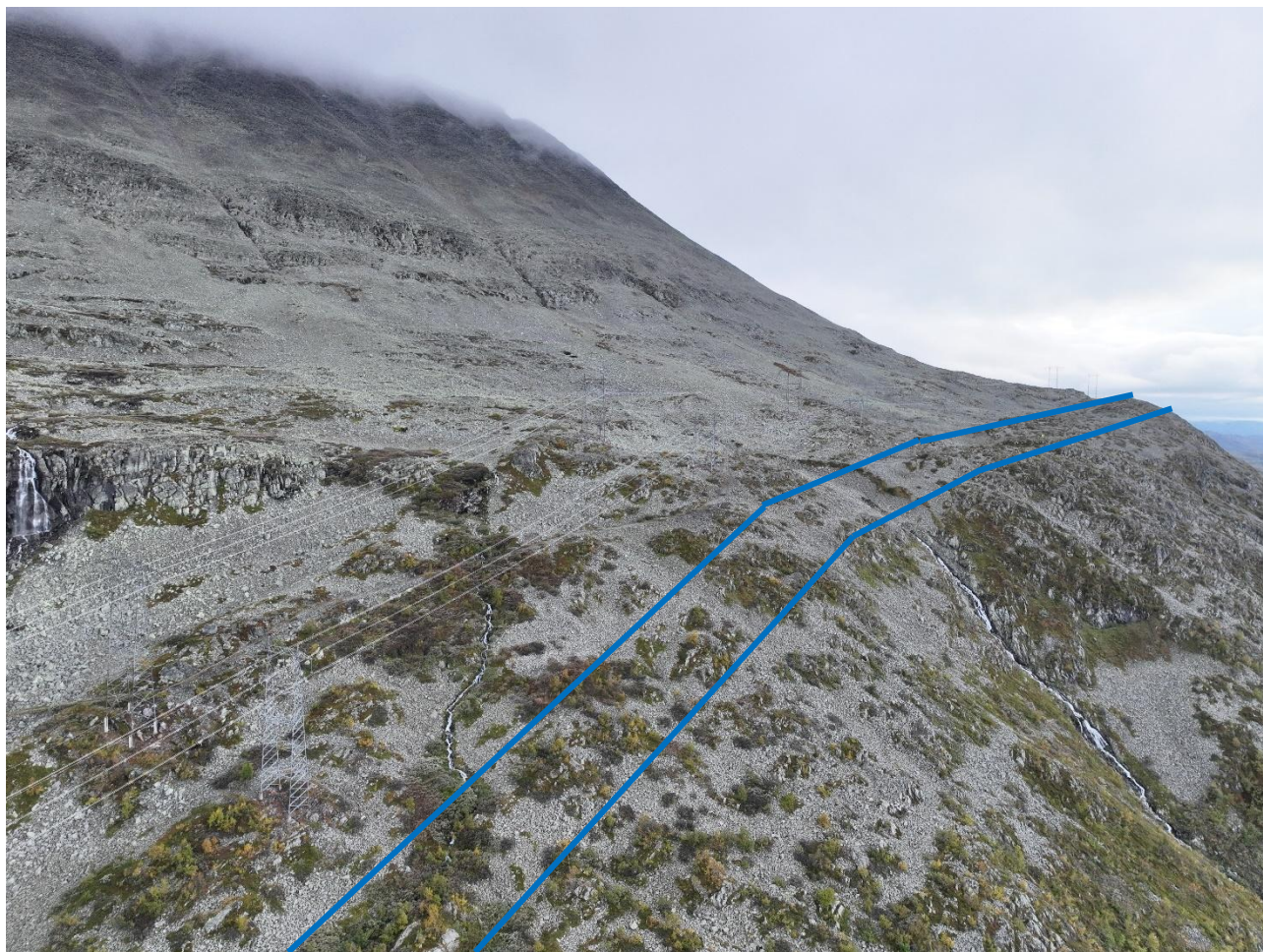

Figur 1-6. Fra Såheim går de to nye ledningene (blå linjer) opp på fjellsiden. Linjene er tegnet inn slik ledningen omtrent vil gå. Grønn linje viser eksisterende 132 kV Såheim-Mår og 132 kV Såheim-Årlifoss, som vil rives.

Ledningene dreier mot øst og går parallelt med Statnetts to 420 kV ledninger på en ca. 5 km lang strekning (se Figur 1-7). Ledningene går her over tregrensen i en høyde på ca. 1000 moh. (se figur 1-8).

Figur 1-7. Ledningene går parallelt med Statnetts 420 kV ledninger. Blå linjer viser 132 kV ledningen. Linjene er tegnet inn slik ledningen omtrent vil gå.

Figur 1-8. De nye ledningene (blå linjer) går parallelt med Statnettsledningene. Linjene er tegnet inn slik ledningen omtrent vil gå.

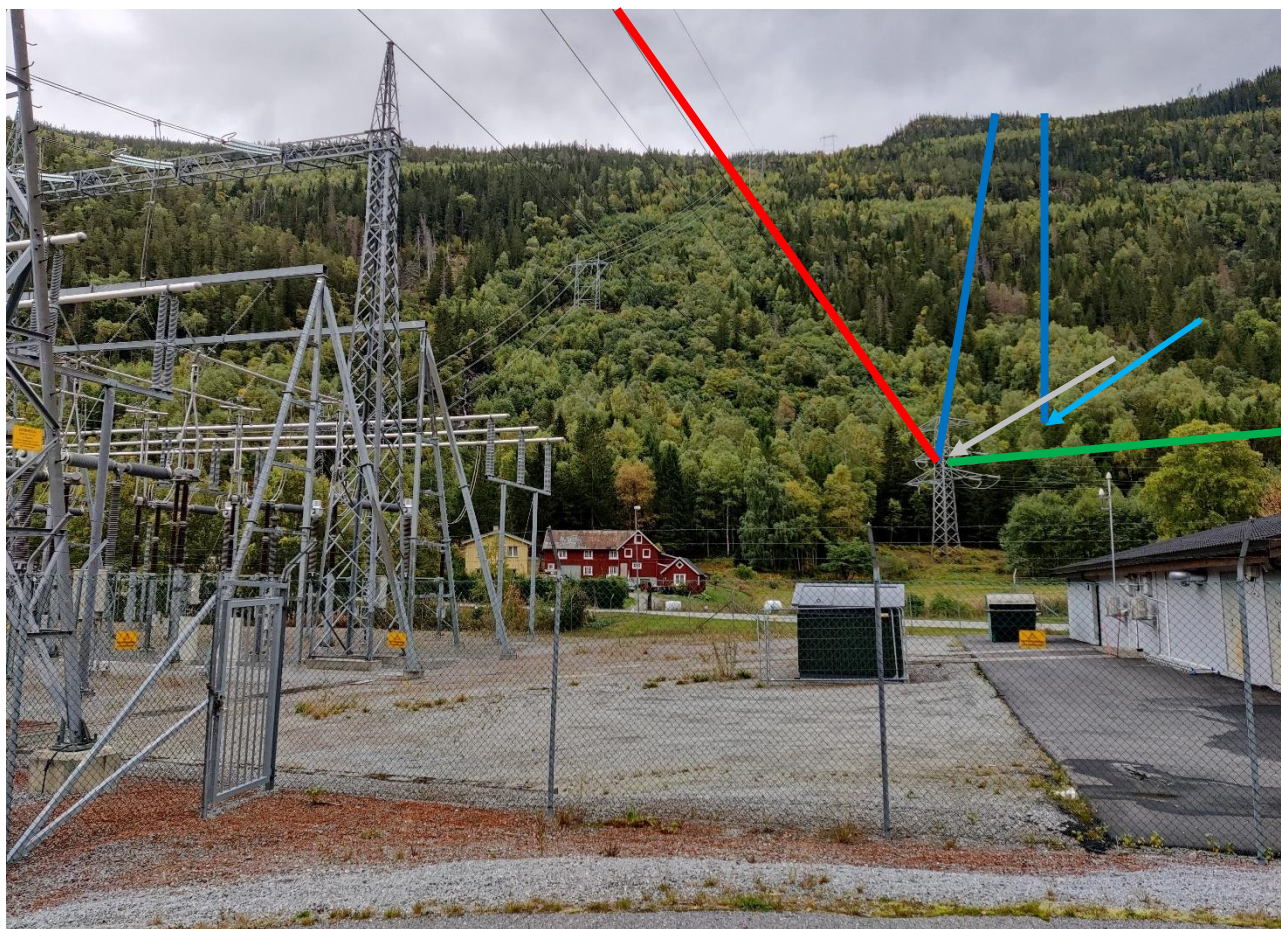
Ledningene dreier mot nord og går ned fjellsiden retning utendørsanlegget til Mår kraftverk (se Figur 1-9).

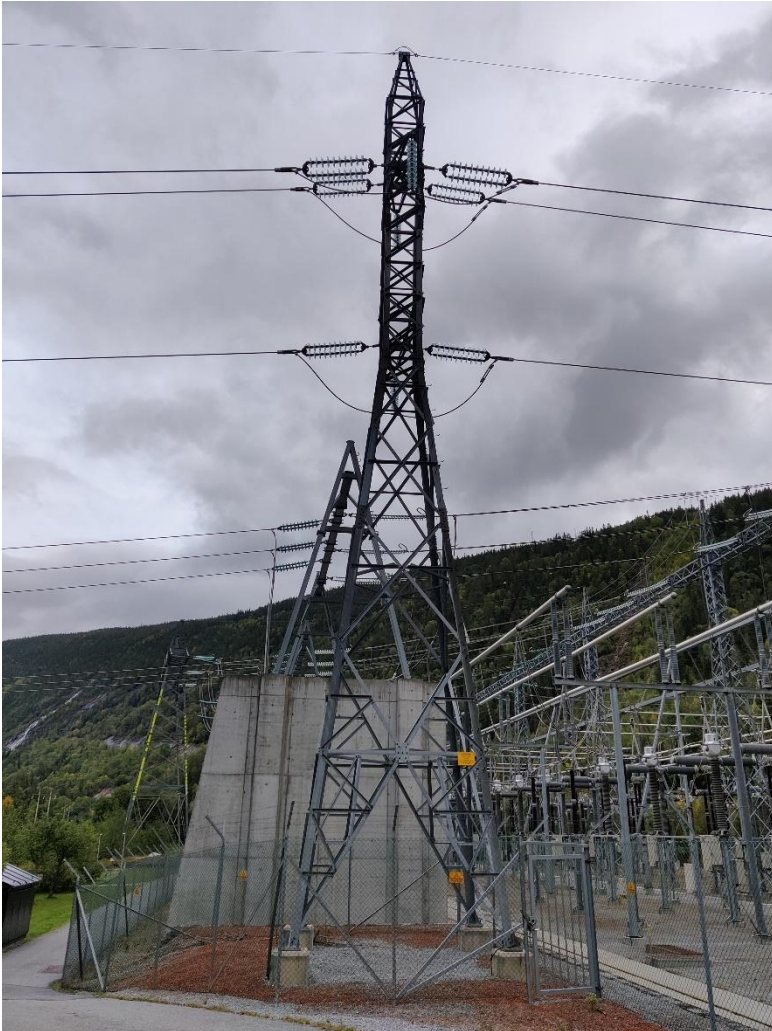
Figur 1-9. De nye 132 kV ledningene (blå linjer) går parallelt med Statnetts ledninger. De nye ledningene dreier mot nord og går ned fjellsiden mot Mår. Linjene er tegnet inn slik ledningen omtrent vil gå. Grønn linje viser eksisterende 132 kV Såheim-Mår, som vil rives. Rød linje viser strekning der eksisterende ledning beholdes.

Ledningen 132 kV Såheim-Mår møter eksisterende ledning i vinkelmast (se Figur 1-10). Vinkelmasten vil erstattes av en tårnmast på omtrent samme plass. Eksisterende ledning Såheim-Mår beholdes ved innføringen til Mår. Det innebærer at eksisterende mast med liner beholdes på de siste 300 meterne inn mot Mår.

Ledningen 132 kV Mår-(Såheim)-Vestfjorddalen vil gå som jordkabel fra kabelendemast sør for Svineroivegen (se Figur 1-10) til Mår utendørsanlegg, som utvides med et felt (se Figur 1-12).

Figur 1-10. Bildet er tatt ved Statnetts Rjukan transformatorstasjon, sør for elva Måna. Blå linjer viser traseene til de nye 132 kV ledningene. Linjene er tegnet inn slik ledningen omtrent vil gå. Grå pil peker på eksisterende vinkelmast som skal rives og erstattes med ny tårnmast omtrent på samme plass. Eksisterende ledning beholdes inn mot Mår (rød linje i bildet). Det etableres en kabelendemast på ledningen Mår-(Såheim)-Vestfjorddalen (til høyre) og ledningen kables frem til Mår. Området der kabelendemasten vil bli plassert er markert med blå pil. Bildet er tatt i retning sør.

Figur 1-11. Eksisterende mast med liner vil beholdes på de nærmeste 300 meterne fra Mår utendørsanlegg. Bildet er tatt retning øst.

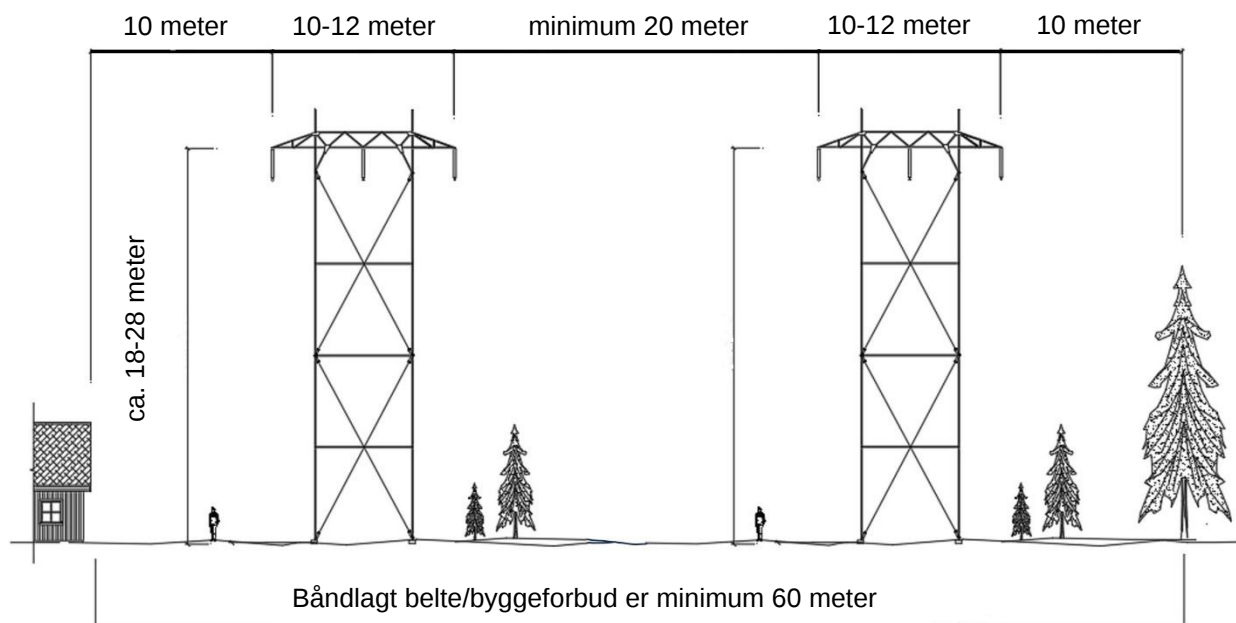
Ved innføring av de to nye 132 kV ledningene er det behov for å utvide utendørsanlegget til Mår kraftverk med et felt, dette innebærer at det bygges et kabelfelt vest for eksisterende felt. Feltet vil bygges på et flatt, gruset og tidligere opparbeidet areal. Visuelt vil det nye feltet ligne på de eksisterende utendørsanleggene. Stasjonen utvides ca. 15 meter mot vest og den totale arealutvidelsen vil være ca. 350 m².

Figur 1-12. Mår kraftverk. Eksisterende innføring (132 kV Såheim-Mår) til Mår beholdes (rød linje). Blå markering viser utvidelse av eksisterende 132 kV utendørsanlegg ved Mår kraftverk med et felt vestover. Bildet er tatt i retning nord.

Den planlagte ledningen vil bygges med portalmaster i stål (se Figur 1-13 og Figur 1-14.), unntatt en tårnmast (se Figur 1-15 og Figur 1-16) sør for Svineroivegen og kabelendemaster (se Figur 1-17) ved Såheim og sør for Svineroivegen.

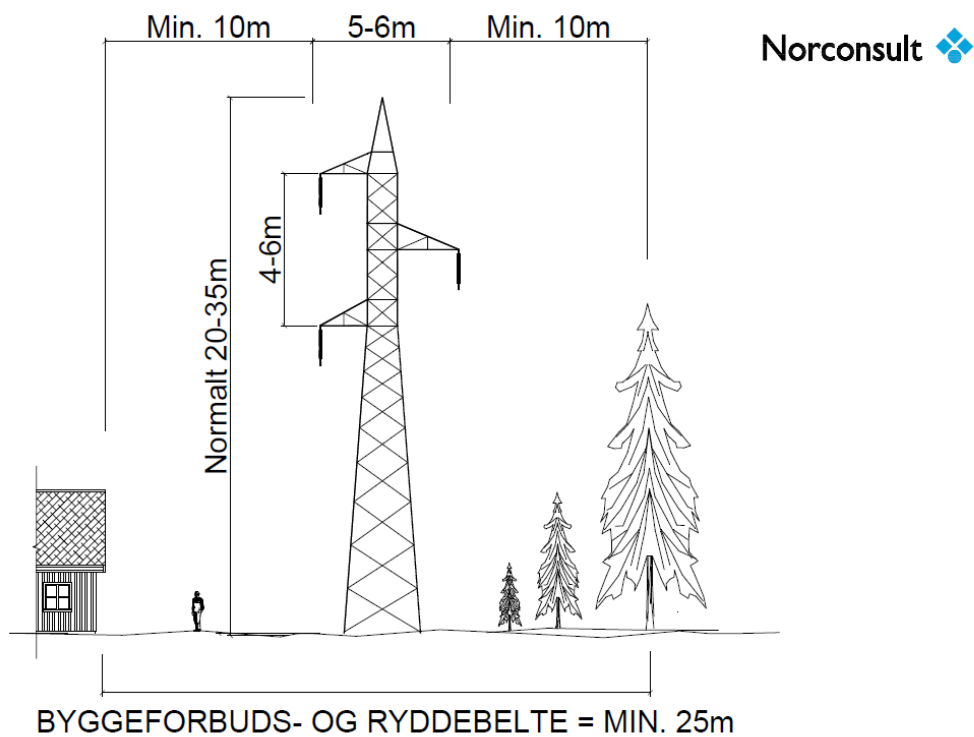
Det vil være et sammenfallende byggeforbuds- og skogryddebelte på 10 meter ut til hver side fra ledningenes ytterste fase. Dette gir et belte på minimum 60 meter for de to 132 kV ledningene. Ledningene går parallelt, og det vil ikke vokse skog mellom ledningene. Avstanden mellom de to ledningene vil variere grunnet terrengforhold. Det sammenhengende byggeforbuds- og skogryddebeltet vil derfor variere med avstanden mellom de to ledningene og med bredden på mastene. Beltet for de parallelførte ledningene vil være minimum 60 meter (se Figur 1-13). Der ledningen går på fjellet vil det i liten grad være behov for å hogge skog.

Figur 1-13. Figuren viser prinsippkisse for parallelførte portalmaster i stål. Avstanden mellom yterfasene, internt i masten, vil variere mellom ca. 10 til 12 meter. Lange spennlengder gir beredere master. Grunnet terrengforhold vil også avstanden mellom de parallelførte ledningene variere. Minimumsavstand mellom mastene er 20 meter.

Figur 1-14. Bilde av 132 kV portalmast i stål med liner i horisontaloppheng.

Figur 1-15. Masteskisse som viser tårnmast i stål. Det vil etableres en ny tårnmast.

Figur 1-16. Bilde av tårnmast i stål med liner i vertikaloppheing.

Figur 1-17. Bildet viser en kabelendemast. En slik kabelendemast er planlagt ved Såheim og sør for Svineroivegen, der den ledningen Mår-(Såheim)-Vestfjorddalen går fra luftledning til jordkabel.

1.2.2 132 kV kabel innføring Mår

Ledningen 132 kV Mår-(Såheim)-Vestfjorddalen etableres som en ca. 400 meter lang jordkabel fra kabelendemast sør for Svineroivegen til utvidelse av Mår utendørsanlegg.

Tiltaksområdet ligger delvis i et boligfelt og delvis i et industriområde. Kabeltraseen krysser elva Måna, jernbanesporet og fylkesveien.

Det skal klargjøres kabelgrøft for ett kabelsett av typen 170 kV TSLF 3x1x2000mm² Al, samt en reservefase. Kabelens permanente arealbeslag vil være ca. 2,6 meter. Metode for å krysse elven Måna, jernbane og fylkesvei, vil avklares ved detaljprosjektering.

I anleggsfasen vil det beslaglegges et areal for kjøring, oppstilling av anleggsmaskiner og mellomlagring av masser parallelt med kabelgrøften. Bredden på beltet vil variere med type anleggsvirksomhet. Arealbeslaget vil være ca. 8-12 meter. Dette vil gjøres etappevis iht. en god faseplan for å sørge for god tilgang til alle adresser under hele anleggsperioden.

1.2.3 Eksisterende elektriske anlegg som skal rives

1.2.3.1 132 kV Såheim-Mår

Dagens kraftledning mellom Såheim og Mår kraftverk er en 132 kV ledning med doble kurser. Ved den siste vinkelmasten inn mot Mår respektive Såheim kraftverk er kursene koblet sammen slik at det er tre liner på

strekningen inn mot utendørsanleggene. Ledningen er bygget med betongfundamenter og fagverksmaster i stål.

Eksisterende ledning skaper driftsmessige utfordringer og det søkes om å rive ledningen. Ledningen går i østvestlig retning sør for Rjukan sentrum og sør for elven Måna (se Figur 1-2). Ledningsstrekningen er meget rasutsatt, og det er derfor ikke aktuelt å bygge ledningen i den samme traseen som eksisterende ledning.

Figur 1-18. Grønn linje viser traseen til eksisterende 132 kV ledning Såheim-Mår og lysgrønn linje viser traseen til eksisterende 132 kV ledning Såheim-Årlifoss. Bildet er tatt fra Krossobanen, nordvest for Rjukan sentrum.

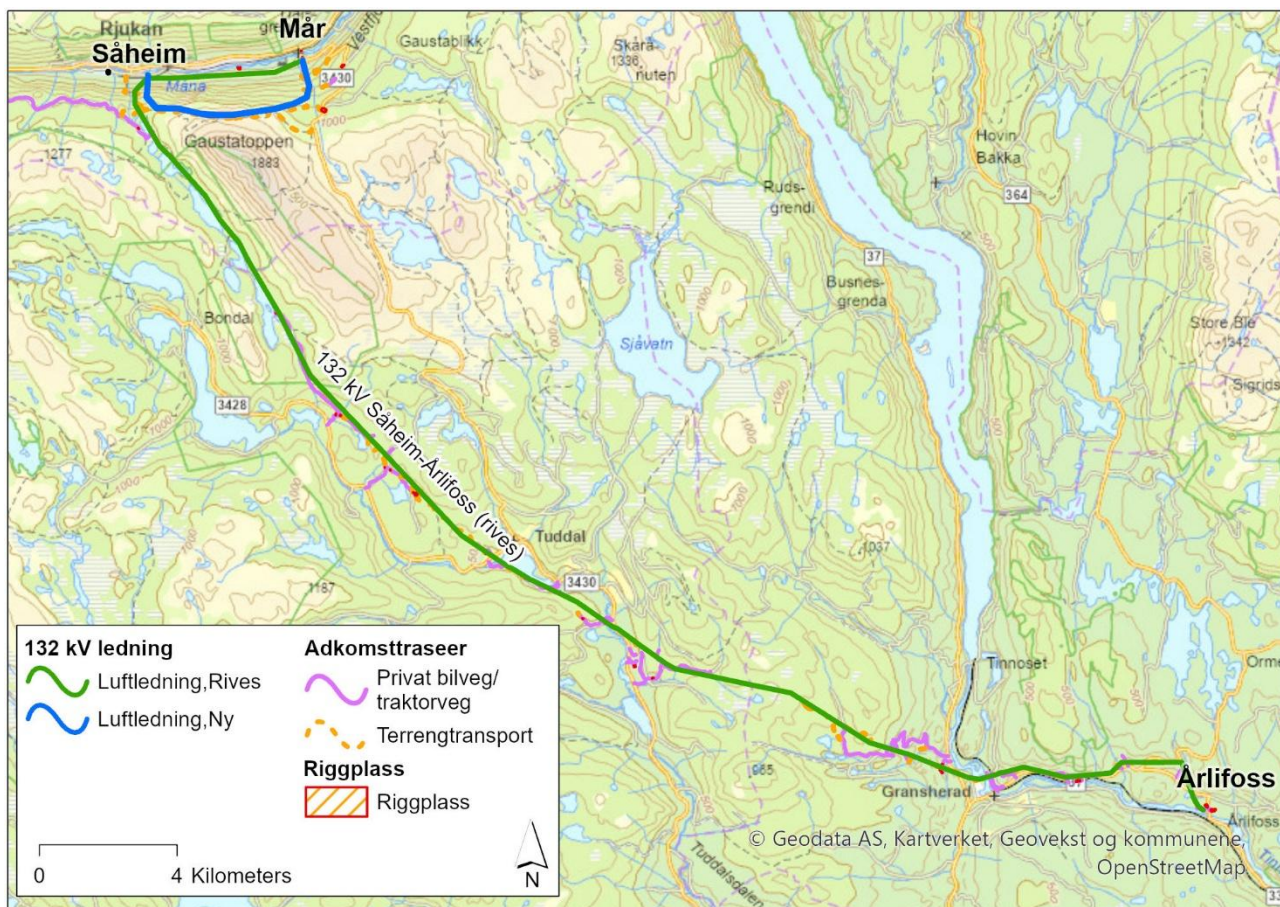
Figur 1-19. Bildet viser traseen til ledningene som Lede søker om å rive (grønn Såheim-Mår, lysegrønn Såheim-Årlifoss). Bildet er tatt fra torget i Rjukan.

Figur 1-20. Eksisterende 132 kV ledningen Såheim-Mår går rett sør for Rjukan kapell. De grå pilene peker på mastene som skal rives. Bildet er tatt i retning sør.

1.2.3.2 132 kV Såheim-Årlifoss

Dagens 132 kV regionalnettledning fra Såheim til Årlifoss skaper driftsmessige utfordringer og det søkes om å rive ledningen. Ledningen består i dag av en 41,3 km lang enkeltkurs ledning. Eksisterende linje er bygget med tremaster (13,5 km), betongmaster (26,1 km) og aluminiumsmaster (1,8 km).

Figur 1-21. Kartet viser traseen til eksisterende 132 kV ledning Såheim-Årlifoss. Det planlegges å rive denne ledningen.

2 Metode

2.1 Krav til utredning

Dette kapittelet presenterer metoden som er brukt som utgangspunkt for å vurdere konsekvensene for friluftslivet av en etablering av ny 132 kV-ledning Såheim – Mår, samt riving av eksisterende 132 kV-ledning Såheim - Årlifoss. Tiltaket er ikke konsekvensutredningspliktig, men de miljømessige konsekvensene for friluftslivet er likevel utredet i denne rapporten. Siden tiltaket ikke utløser krav om konsekvensutredning, foreligger det heller ikke noe utredningsprogram.

Metodikken som benyttes til utredningen har tatt utgangspunkt i retningslinjene gitt i Miljødirektoratets veileder M-1941, men er en del forenklet og tilpasset tiltaket. Blant annet er det valgt å droppe en slavisk gjennomgang av verdsettingskriteriene og -tabellen i veileder M-1941 da de er vurdert å legge uforholdsmessig stor vekt på verdi kontra påvirkning og konsekvens uten at det tilfører miljøvurderingen noe viktig. Det som imidlertid er hensyntatt er følgende tabell fra M-1941, som angir spesifikke verdier som skal anvendes i visse typer friluftsområder (Figur 2-1).

Verdikriterier	Ubetydelig	Noe	Middels	Stor	Svært stor
Bruker-frekvens	Ikke nevneverdig bruk	Brukes av noen	Brukes av flere, ofte med innslag av regionale brukere	Brukes av mange Flere regionale brukere	Brukes av svært mange Nasjonale brukere
Kvalitet	Få eller ingen opplevelses-kvaliteter Har i liten grad en funksjon som adkomst-sone eller sammenheng	Noen natur- eller kultur-historiske opplevelses-kvaliteter Har begrenset funksjon som adkomstsoner/ sammenheng Begrenset størrelse/ utstrekning	Flere natur- eller kultur-historiske opplevelses-kvaliteter Har i noen grad en funksjon som adkomst-sone eller sammenheng Noe tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper Godt lydmiljø Tilstrekkelig utstrekning for å utøve de ønskede aktivitetene	Mange natur- eller kultur-historiske opplevelses-kvaliteter Har en viktig funksjon (sammenheng/adkomst/parkering) Godt egnet for en eller flere enkelt-aktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til Godt tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper Godt lydmiljø Stor nok utstrekning for å utøve de ønskede aktivitetene	Svært mange natur- eller kulturhistoriske opplevelses-kvaliteter Har en svært viktig funksjon (sammenheng/adkomst/parkering) Spesielt godt egnet for en eller flere enkelt-aktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til Svært godt tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper Godt lydmiljø Svært stor utstrekning
Betydning	Har ikke symbolverdi Ikke brukt/egnet i undervisnings-sammenheng	Har noe symbolverdi i lokal sammenheng I liten grad brukt/egnet i undervisnings-sammenheng Brukes av personer i nærområdet/bydelen	Har en spesiell symbolverdi i regional sammenheng Egnet/noe brukt i undervisnings-sammenheng Brukes av personer fra hele kommunen	Har en spesiell symbolverdi i regional/nasjonal sammenheng Godt egnet/mye brukt i undervisnings-sammenheng Brukes av personer fra regionen	Har en spesiell symbolverdi i nasjonal sammenheng Svært godt egnet/svært mye brukt i undervisnings-sammenheng Brukes av personer fra hele Norge
Bymarker					Alltid svært stor verdi

Figur 2-1: Verditablell for delområder som inneholder visse landskapstyper som vil styre verdsettingen (fra M-1941).

2.2 Felles Metode og spesifikk metode for fagtema friluftsliv

Konsekvensutredningen for fagtema kulturmiljø gjennomføres i henhold til metoden beskrevet i Miljødirektoratets veileder «Konsekvensutredninger for klima og miljø M-1941».

Metoden for det enkelte fagtema er del inn i fem steg:

Steg 1: Inndeling i delområder

Steg 2: Vurdering av verdi i hvert delområde

Steg 3: Vurdere påvirkning for hvert delområde

Steg 4: Vurdere konsekvens for hvert delområde

Steg 5: Vurdere samlet konsekvens for hvert alternativ

Det siste av disse stegene har ingen relevans, da det kun foreligger ett alternativ. Nullalternativet vurderes som uinteressant som sammenligningsgrunnlag da opprettholdelse av dagens ledninger er vurdert som teknisk- økonomisk uakseptable.

Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning et område har for et fagtema. Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det samme området påvirkes som følge av et definert tiltak.

Konsekvens fremkommer ved sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til matrisen i Figur 2-3. Konsekvensen er en vurdering av om et definert tiltak vil medføre bedring eller forringelse i et område.

Steg 1: Inndeling i delområder

Utredningsområdet deles inn i mindre, enhetlige delområder, basert på registreringskategoriene listet under. Enhetlige områder er områder som henger naturlig sammen, og som samlet sett har en viktig funksjon. Hvert enkelt delområde er gjenstand for å vurdere verdi, påvirkning og konsekvens. Registreringskategoriene for tema friluftsliv går fram av Miljødirektoratets veileder M-1941, se Tabell 2-1.

Tabell 2-1: Områdetyper for friluftslivsområder. (Miljødirektoratet)

Områdetype	Beskrivelse
Blå-/grønnstruktur	En del av det "myke" transportsystemet og viktige forbindelseslinjer som knytter sammen boligområder og de mest brukte og egnede friluftslivsområdene. Korridorene skal ha et blå/grønt hovedpreg.
Leke- og rekreasjonsområde	Lekeplasser, ballplasser, nærmiljøanlegg, hundremeterskogen, badestrender, offentlig sikrede områder, parker og lignende som er mindre enn 200 daa.
Nærturterreng	Vegetasjonskledde områder på mer enn 200 daa. Områdene skal være tilknyttet byggeområder som f.eks. boligområder, skoler og barnehager, og ligge i gangavstand fra disse. De er vanligvis naturlig avgrenset av bebyggelse eller dyrket mark.
Marka	Omfatter noen av de viktigste områdene for friluftsliv i kommunen og/eller regionen. Grenser som regel direkte opp mot byer/ tettsteder og har direkte adkomst herfra.
Strandsone med tilhørende sjø og vassdrag	Områder langs kyst, innsjøer og vassdrag med muligheter for allment friluftsliv.
Friluftsliv i jordbrukslandskap	Områder der man etter friluftslovens bestemmelser kan ferdes i den tid marken er frosset eller snølagt (ikke i tidsrommet fra 30. april til 14. oktober). Jf. friluftsloven. Kategorien rommer også stier, driftsveger, skiløyper i jordbruksområder.
Utfartsområde	Store og små dagsturområder som ligger utenfor den umiddelbare nærhet til byer/tettsteder. Ofte egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det lokalt ikke finnes alternative områder til.
Store turområder med tilrettelegging	Dekker de nasjonalt viktigste fjell-, skog- og heiområdene med tilrettelegging i form av merket sti- og løypenett med tilhørende overnattingssteder
Store turområder uten tilrettelegging	Store områder eller systemer av delområder som er "inngrepsfrie".
Særlige kvalitetsområder	Landskap, natur- eller kulturmiljø som har helt spesielle opplevelseskvaliteter eller som har spesielt stor symbolverdi.
Andre friluftslivsområder	Områder av betydning for friluftslivet, men som ikke lar seg plassere i noen av de øvrige områdetypene.

Steg 2: Vurdering av verdi

Hvert delområde er gitt en verdi som vurderes, og som tar utgangspunkt i de karaktertrekk som særpreger og som er gjennomgående for friluftslivet i delområdet. I verddivurderingen benyttes en femtrinns skala fra ubetydelig til svært stor. Verdikriteriene kan være ulik andre planers kriterier for vurdering av friluftsliv, som f.eks. kommunens friluftskarlegging, som i dette tilfellet faller bort, da Tinn kommune ikke har gjennomført kartlegging. Der det har relevans for verdsettingen, er retningslinjene vist i Figur 2-1 ivaretatt.

Steg 3: Vurdering av påvirkning

Påvirkning er et uttrykk for endringer det aktuelle tiltaket vil medføre i et delområde. Vurdering av påvirkning er foretatt for alle de verddivurderte delområdene. Skalaen for påvirkning er glidende og går fra sterkt forringet til forbedret.

Figur 2-2: Skyvelinjal brukes for å vurdere påvirkningsgrad innenfor påvirkningskategoriene. (Miljødirektoratet)

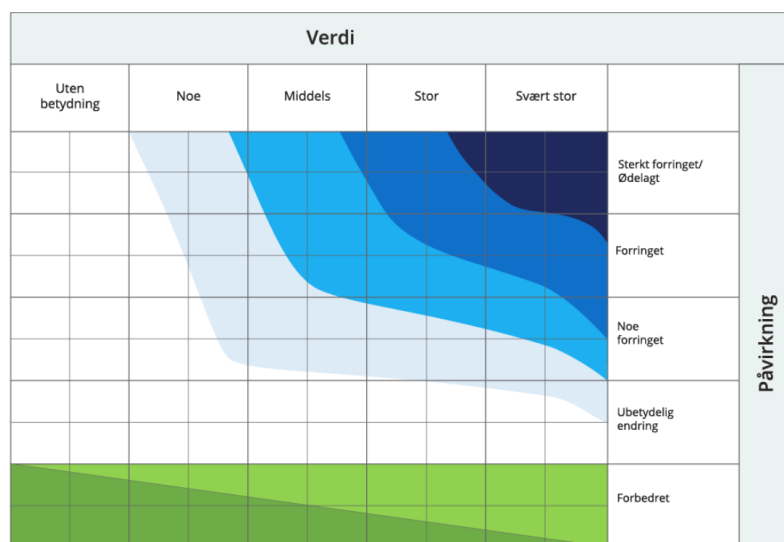
Veileder for vurdering av påvirkningen av delområder for fagtema friluftsliv går fram av Tabell 2-2. Vurderingene gjelder det ferdige tiltaket. Inngrep i anleggsfasen inngår kun dersom påvirkningen gir varige endringer.

Tabell 2-2: Påvirkningstabell for friluftsliv. (Miljødirektoratet)

	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Endring i attraktivitet	Området blir utvidet og/eller får positive fysiske/visuelle endringer	Ingen eller liten reduksjon i attraktivitet	Redusert attraktivitet på grunn av visuelle virkninger, støy eller annen forurensning	Svært redusert attraktivitet på grunn av visuelle virkninger, støy eller annen forurensning	Området mister sin attraktivitet på grunn av visuelle virkninger, støy eller annen forurensning
Arealbeslag	Ingen reduksjon i areal	Ingen eller liten reduksjon i areal	Arealbeslag eller fysiske endringer som reduserer området	Arealbeslag eller en fysisk endring som i stor grad reduserer området	Friluftsområdet bygges ned og forsvinner
Tilgjengelighet	Bedre tilgjengelighet: bedre adkomst og/eller eksisterende barrierer/stengsler blir fjernet	Ingen eller lite redusert tilgjengelighet	Noe redusert tilgjengelighet: vanskeligere adkomst til området, stengsler og/eller barrierer	Svært redusert tilgjengelighet: flere adkomstmuligheter til området blir fjernet. Flere barrierer og/eller stengsler etableres i eller ved området	Området blir utilgjengelig. Barrierer, stengsler i eller ved området gjør området utilgjengelig for bruk. Adkomstmuligheter fjernes
Forurensning	Redusert forurensning (støy, støv, avrenning)	Ingen eller liten økning i forurensning (støy, støv, avrenning)	Noe økt forurensning (støy, støv, avrenning)	Økt forurensning (støy, støv, avrenning)	Vesentlig økt forurensning (støy, støv, avrenning)
Funksjon	Funksjon opprettholdes og underbygges	Funksjon uendret	Funksjon endres stor	Redusert funksjon	Dagens funksjon forsvinner

Steg 4: Vurdering av konsekvens for hvert delområde

Konsekvens er vurdert ved å sammenholde det enkelte delområdet verdi med tiltakets påvirkning på dette delområdet. Til vurderingen benyttes en konsekvensvifte. Konsekvensen for delområdene vurderes på en skala fra 4 minus til 4 pluss, se matrisen i Figur 2-3. I denne matrisen utgjør verdiskalaen x-aksen, og påvirkningsskalaen y-aksen.

Figur 2-3: Konsekvensvifte. Konsekvensen for et delområde kommer fram ved å sammenstille verdien med påvirkningen som tiltaket vil medføre (M-1941).

Tabell 2-3 Tabellen viser forklaring av de ulike konsekvensgradene som fremkommer i konsekvensvifte.

Skala	Forklaring
Svært stor negativ konsekvens ----	Den mest alvorlige konsekvensen som kan oppnås for delområdet. Brukes bare på delområder med stor eller svært stor verdi
Stor negativ konsekvens ---	Alvorlig konsekvens for delområdet
Betydelig negativ konsekvens --	Betydelig konsekvens for delområdet
noe negativ konsekvens -	Noe konsekvens for delområdet
Ubetydelig konsekvens 0	Ingen eller ubetydelig konsekvens for delområdet
Noe/betydelig positiv konsekvens + / ++	Forbedring (+) eller betydelig (++) forbedring
Stor/svært stor positiv konsekvens +++ / ++++	Stor forbedring (+++) eller svært stor (++++) forbedring. Brukes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi få en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket

2.3 Dokumentasjon og planunderlag

Tiltaksområdet ble befart av fagutreder 22. september 2022. Befaringen konsentrerte seg om tiltakets nær og fjernvirkninger. Det er også sjekket i kildemateriale fra Miljøstatus, NVE Atlas, Tinn kommune, Wikipedia og fritidsportalen Gausta.com, samt avstemming mot vurderingene i de nært tilgrensende fagområdene kulturarv, landskap og naturmangfold.

Eksiterende kunnskap er primært basert på åpne tilgjengelige databaser som naturbase, ut.no, strava og løyper.net.

Plantegninger og illustrasjonsskisser av tiltaket slik de fremkommer av tiltaksbeskrivelsen (kapittel 1) har også vært en viktig del av vurderingsgrunnlaget.

Konsekvensvurderingen av avgrenset til influensområdet til den nye 132 kV-forbindelsen Såheim – Mår med tilhørende bianlegg og rivingstiltak. For 132 kV-ledningen Såheim – Årlifoss betyr det at strekningen Såheim – Lislestaul inngår i konsekvensutredningen, mens den resterende delen av traseen ikke er utredet, siden den ikke er befat. Siden det er intuitivt at rivingen av denne ledningsstrekningen i større eller mindre grad innebærer positive konsekvenser, får det ingen betydning for konsekvensvurderingen av ledningsprosjektet Såheim – Mår.

2.3.1 Vurdert utredningsområde (influensområde)

Konsekvensutredningen omfatter arealet som blir direkte berørt av den planlagte utbyggingen (tiltaksområdet), samt en sone rundt, hvor man kan forvente at utbyggingen vil påvirke friluftslivet i anleggs- og driftsfasen (influensområdet). Tiltaksområdet og influensområdet utgjør til sammen utredningsområdet. Influensområdet inkluderer områder der linja vil ha direkte arealbeslag, samt områder der linja kan ha visuelle virkninger eller på annen måte påvirke friluftslivet.

Influensområdet er i hovedsak dominert av naturlandskap, tett by-struktur i Rjukan i form av industri, næring og boligbebyggelse. Oppe i fjellsidene gjelder særlig på sydøstsiden av området domineres det av tett hyttebebyggelse, næring, skiløyper og friluftsområder. Naturen byr på snaue og bølgede fjell, skogkledde lier, samt små og store vann. Tinn kommune har ikke gjennomført kartlegging etter Miljødirektoratets veileder M98.

3 Områdebeskrivelse og dagens situasjon

Industribyen Rjukan ligger i Tinn kommune. Vestfjorddalen som Rjukan ligger i, strekker seg fra Tinnsjøen til Møsvatn hvor høyfjellet tar til. Dalen er slak og stiger sakte fra Tinnsjøen til Rjukan, men har en bratt stigning fra Rjukan til Rjukanfossen og videre til Møsvatn. Dalen er U-formet og er preget av bratte fjellsider som ender i høyfjellspartier på over 1200 m.o.h. Sør for Rjukan ligger Gaustatoppen på 1883 m.o.h. Området ligger i innlandet og er preget av skog og fjell.

Det er først og fremst industri man forbinder med Rjukan. På slutten av 1800- tallet var bruken av elektrisitet si sin spede begynnelse. Å utnytte vannet og den bratte topografien ble starten på industrieventyret. Private interesser kjøpte opp fossefall, som etter hvert har blitt kjent gjennom selskapet Hydro. Vemork kraftstasjon og første del av Saaheim (Rjukan I) var ferdigstilt i 1911. Bystrukturen ble dannet og boliger ble satt opp, befolkningen økte drastisk i perioden frem til andre verdenskrig og i etterkrigsårene. Industrien ble svært viktig for Rjukan, noe det til dels fortsatt er.

I 2015 ble Rjukan – Notodden industriarv før opp på UNESCOs liste over verdensarv. Området har fått fremragende universell verdi på grunn av den banebrytende industrien som oppsto med bakgrunn i vannkraft. På denne tiden måtte kraften brukes hvor den var, og kraftkrevende industri ble etablert der kraften var tilgjengelig. Grunnlaget for industrialiseringen var oppfinnelsen av kunstgjødsel som var starten på et norsk industrieventyr. Verdensarven innbefatter kraftstasjoner, fabrikker, transportsystemer til lands og til vanns. Rundt industrien ble det bygget opp et helt samfunn, slik vi i dag kjenner Rjukan.

Ovenfor de bratte dalsidene som innrammer Rjukan har landskapet i større og mindre grad et platåpreg. I nord ligger en av de viktige innfallsportene til Hardangervidda, mens Gaustatoppen med sine vide utsyn og sin markante form kneiser over både nære og fjerne omgivelser. Ved Gaustablikk har det i nyere tid skjedd store utbygginger og tilrettelegging for friluftsliv- og fritidsbruk med både hotell, hytter og anlegg for alpinsport.

I dag er Rjukan med sin historie og beliggenhet et yndet området for historie- og friluftslivinteresserte. Det er et stort mangfold av friluftsliv i området. De mest utbredte friluftslivsaktivitetene i tiltaksområdet er fotturer i fjell, skiturer om vinteren, samt jakt og fiske. Rjukan er med sine mange små fossefall også et svært yndet sted for å utøve isklatring.

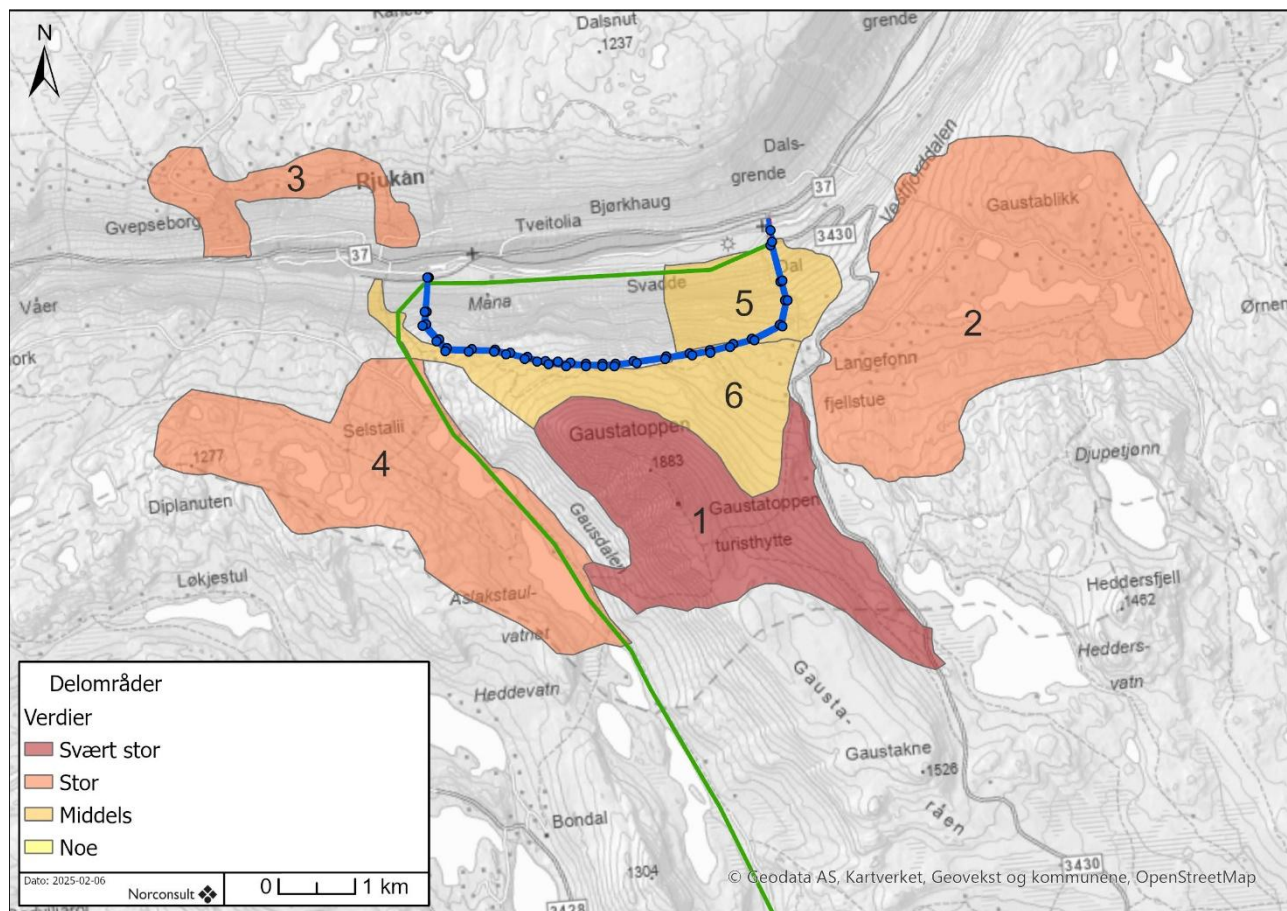

Figur 3-1: Oversiktsbilde over Vestfjordalen og industristedet Rjukan. Bildet er tatt fra Krossobanen med Gaustatoppen dekket i tåket midt i bildet.

3.1 Inndeling og oversikt over delområder

Influensområdet er delt inn i seks delområder. Saneringen av 132 kV-ledningen Såheim – Årlifoss ble besluttet å ta med på et sent tidspunkt, og man rakk ikke en befaring av området strekningen til ledningen, slik at det kun er gjort overordnede vurderinger av virkninger basert på eksisterende kunnskapsgrunnlag.

Kartet i Figur 3-2 viser oversikt over de seks delområdene. Det er ikke gjennomført friluftslivskartlegging etter M-98 i kommunen. Inndeling av delområder er derfor gjort på bakgrunn av kunnskap om friluftslivsbruk, og i noen grad også tilpasset topografien. Delområdene vurderes som tilstrekkelig homogene til at det kan fastsettes en enhetlig verdi.

Figur 3-2: Vurderte delområder i tilknytning til tiltaket. Ny ledning inntegnet i blått, ledning som skal rives vises i grønt.

4 Verdivurdering

4.1 Delområde 1 Gaustatoppen

Delområdet inkluderer fjelltoppen Gaustatoppen, toppen er et svært populært turmål lokalt, regionalt og nasjonalt. Området kan klassifiseres som et «stort turområde med tilrettelegging». Gaustatoppen er en ruvende topp i et landskap eller preget av slake og avrundede topper. Flere stier og ruter fører opp til Gaustatoppen. Den mest populære ruten går fra Stavsro. Vinterstid er også Gaustatoppen et populært skifjell med flere rutevalg tilpasset ulike ferdighetsnivåer. De som ikke er så gode til beins har mulighet til å benytte Gaustabanen. Taubanen frakter besøkende fra foten av fjellet til toppen, og går inne i fjellet. Fra Gaustatoppen er det svært god utsikt, og i klart vær kan en se over 100 kilometer i alle retninger. Dette gjør Gaustatoppen helt unik. Delområdets særegenhet, høye brukerfrekvens og nasjonale betydning gjør at verdien vurderes som «Svært stor».

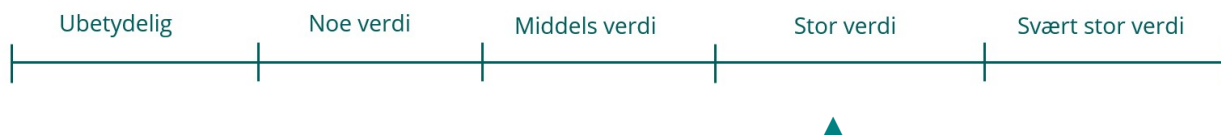

Figur 4-1: Utsikt på veg opp til Gaustatoppen sett mot sør.

4.2 Delområde 2 Gaustablikk

Gaustablikk er en populær reiselivsdestinasjon som inkluderer både hoteller, hytter og leiligheter. Området er populært gjennom alle årstider. Området har skisenter med varierte løyper og muligheter for både alpint og langrenn. Det er også flere merkede stier og ruter i området. I tilknytning til området ligger det også flere fjellvann med fiskemuligheter. Området kan klassifiseres som et «stort turområde med tilrettelegging». Det er

stor aktivitet i området, som bærer tydelig preg av å være et turistmål. Høy bruksfrekvens og stor grad av tilrettelegging gjør at delområdet får «stor verdi».

Figur 4-2: Gaustablikkområdet er sterkt preget av utbygging med tilrettelegging for fritids- og friluftaktiviteter (foto: Gaustablikk Fjellresort).

4.3 Delområde 3 Krossobanen og solspeilet

Delområdet er et svært populært friluftsområde lokalt, regionalt og nasjonalt. Krossobanen ble åpnet i 1928, den ble opprinnelig bygget for å gi arbeiderne som jobbet ved Hydro-fabrikken på Rjukan tilgang til sollys og friskluft i vintermånedene når vestfjordalen ligger i skygge. Ved toppstasjonen ligger Gvepseborg, hvor det er et besøkssenter med en kafé og en høyt og lavt-park. Gvepseborg er også en innfallsport til Hardangervidda som er et svært viktig friluftslivsområde med store opplevelseskvaliteter og mange aktivitetsmuligheter sommer som vinter. På sommerstid kan man sykle eller gå på de mange opparbeidete veiene som strekker seg innover vidda. På vinterstid benyttes området til skiturer. Det går flere stier opp til platået, blant annet en merket friluftsrute fra sentrum. På veien kan man legge turen innom solspeilet. Stor brukerfrekvens og god tilrettelegging gjør at delområdet får «stor verdi».

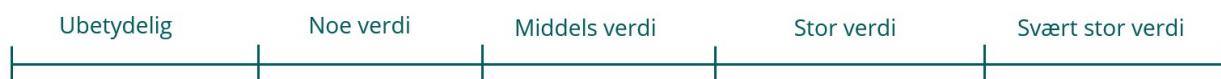

Figur 4-3: Bildet viser Gaustatoppen i tåkedrakt, tatt fra Gvepseborg.

4.4 Delområde 4 Selstali

Området strekker seg fra kanten den skogkledde Vesfjordalen og opp til Selstali og snaufjellet Diplanuten. Området kan klassifiseres som et «stort turområde uten tilrettelegging». Området ned mot Vestfjordalen er bratt, før terrenget blir slakere inn mot Selstali. Området er et populært i friluftslivssammenheng, med flere merkede stier og overnattingsmuligheter på Selstali, hvor det også selges fiskekort. I området foregår det i tillegg sanking av sopp og bær. Områdene opp mot Diplanuten er relativt urørte og deler av området omfattes av to naturvernområder i Brattefjell-Vindeggen landksapsvernområde (ID: VV00001888) som er vernet for å ta vare på urørt høg fjell og fjellskogområde. Samt Gausdal naturreservat (ID: VV00000639) som er et skogvern område. Opplevelseskvalitetene knyttet til disse områdene vurderes som store. Det kan også nevnes at området har en viss symbolverdi, og kan brukes i undervisningssammenheng. Dette gjør at delområdet får «stor verdi».

Figur 4-4: Sett utover delområdet, bildet tatt på veg opp mot Gaustatoppen.

4.5 Delområde 5 Vestfjordalens sørside

Området utgjør deler av Vestfjordalens skogkledte sørside, og kan klassifiseres som et «stort turområde uten tilrettelegging». Det renner flere elver/bekker langs den bratte dalsiden, med fossefall som fryser til is på vinterstid. Siden området blir lite påvirket av sol på vinterstid, holder isen seg stabil gjennom sesongen, og er derfor et populært sted for isklating. Det foregår også en del skikjøring i området. I 1940 skulle VM i alpine øvelser avholdes i Rjukan, med startsted på toppen av Gaustatoppen og avslutning nede i Vestfjordalen, et fall på ca. 1600 meter. På grunn av krigen ble dette aldri avholdt, traseen var også med i diskusjonen før OL i 1952, men ble vraket til fordel for et annet sted. Ildsjeler har holdt skitraseene i Vestfjordalen i hevd med rydding av skog. Området er spesielt godt egnet for særskilte friluftslivsaktiviteter og har også en historisk betydning og symbolverdi. Det vurderes på den bakgrunn å ha «middels verdi».

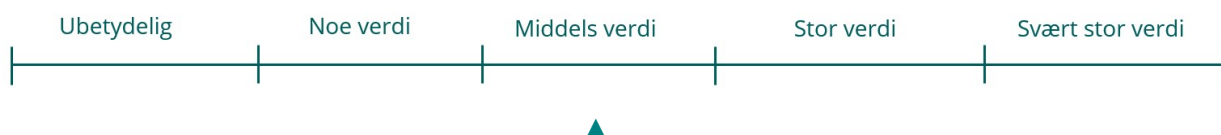

Figur 4-5: Delområde 5 hvor isklatrere og skikjøring utøves. Flere ledninger går ned til Mår som setter sitt preg på området.

4.6 Delområde 6 Gaustatoppens øst- og nordside

Området utgjør nordsiden og deler av østsiden av Gaustadtoppen. Området kan klassifiseres som et «stort turområde uten tilrettelegging». Østsiden av Gaustatoppen benyttes til skikjøring og topturer. Sommerstid benyttes stien fra Såheim og opp til Gaustatoppen av friluftslivsutøvere som ønsker lengre topturer. Stien som følger den eksisterende ledningen mellom Selstali i Vest og Gaustablikk i øst benyttes også i noen grad til turgåing. Delområdet har en relativt moderat brukerfrekvens, men er godt egnet til skikjøring og topturer, og vurderes derfor å ha «middels verdi».

Figur 4-6: Dronebildet fra nordsiden av Gaustatoppen sett vestover.

5 Vurdering av påvirkning og konsekvens

5.1 Delområde 1 Gaustatoppen

Tiltaket vil ikke føre til arealinngrep i delområdet. Ledningen kan bli synlig fra enkelte steder, men avstanden vil være betydelig. Denne stedvise synligheten vurderes ikke å påvirke friluftslivsopplevelsen eller utsikten fra Gaustatoppen, og grad av påvirkning vurderes som «ubetydelig». Et delområde med «svært stor verdi» som blir «ubetydelig påvirket» får konsekvensgrad «ubetydelig (0)».

5.2 Delområde 2 Gaustablikk

Tiltaket vil ikke føre til arealinngrep i delområdet. Den nye ledningen kan bli noe synlig fra flere steder i delområdet, men i et område som allerede bærer preg av mye infrastruktur vil den bli et mindre dominerende blikkfang i landskapet. Ledningen vil bli liggende på nordsiden av de eksisterende 420 og 300 kV-ledningene. Påvirkningen vurderes ikke å være høy nok til å vippe området opp til «noe forringet». Påvirkningen vurderes derfor til «ubetydelig». Et delområde med «stor verdi» som blir ubetydelig påvirket får konsekvensgrad «ubetydelig (0)».

5.3 Delområde 3 Krossobanen og solspeilet

Den nye ledningen vil bli synlig fra store deler av området, men vil stort sett følge eksisterende traséer. Den vil derfor ikke medføre vesentlige endringer sammenliknet med dagens situasjon, men vil i noen grad forsterke områdets inngrepspreg. Avstanden til tiltaket blir forholdsvis stor, på det nærmeste ca. 1 kilometer. Store deler av ledningen vil ha bakdekning i Gaustatoppen, og vil derfor bli lite dominerende sett fra delområdet. På grunn av avstanden vurderes påvirkningen i delområdet til «ubetydelig». Et delområde med «stor verdi» som blir «ubetydelig påvirket» får konsekvensgrad «ubetydelig (0)».

5.4 Delområde 4 Selstali

Endringene i forhold til dagens situasjon vil bestå i at eksisterende 132 kV-ledning Såheim – Årlifoss rives der den i dag klatrer opp på plataet mot Selstali, samtidig som ny ledning vil bli noe synlig nord i delområdet. Likevel vurderes den negative virkningen av de nye ledningene som mindre enn den positive virkningen av at dagens ledning rives. Den samlede påvirkningen vurderes til å være «forbedret». Et delområde med «stor verdi» sammen med «forbedret påvirkning» får konsekvensgrad «noe positiv konsekvensgrad (+)».

5.5 Delområde 5 Vestfjordalen sørside

Deler av traséen går gjennom delområdet, og mastene og ryddebeltet i skog vil stedvis kunne gi negative visuelle virkninger. Ryddebeltet vil være på minimum 60 meter for de to parallelførte 132 kV ledningene. Ved innføring til Mår krysser ledningen flere stier og områder hvor det foregår skikjøring og iskltring. Det bør samtidig nevnes at området fra før er preget av flere ledninger som går inn til Mår. Siden ledningen stedvis vil kunne medføre en forringelse av områdets opplevelseskvaliteter, vurderes den samlede påvirkningen å være «noe forringet». Et delområde med «middels verdi» som blir «noe forringet» får konsekvensgrad «noe negativ konsekvens (-)».

5.6 Delområde 6 Gaustatoppens øst- og nordside

Deler av traséen går gjennom delområdet, og master og ryddebelte i randsonen av delområdet vil kunne gi negative visuelle virkninger. Ryddebeltet vil være synlig vest i delområdet med en bredde på minimum 60 meter for de to parallelførte 132 kV ledningene. Samtidig er delområdet fra før preget av 420 og 300 kV-ledninger, slik at endringen i forhold til dagens situasjon vurderes som begrenset. Den samlede påvirkningen vurderes å være «noe forringet». Et delområde med «middels verdi» som blir «noe forringet» får konsekvensgrad «noe negativ konsekvens (-)».

5.7 Sammenstilling av konsekvensgrader

I tabellen nedenfor er påvirkning og konsekvenser oppsummert for de enkelte delområdene og samlet for hele tiltaket (med unntak av den delen av 132 kV-ledningen Såheim – Årlifoss som ligger utenfor influensområdet til de nye tiltakene knyttet til den nye 132 kV-forbindelsen Såheim – Mår).

I sammenstilling av konsekvensgrader summeres hvert enkelt delområde som til slutt fastsetter den samlede konsekvensen tiltaket medfører friluftslivet. I dette tilfellet er det to delområder på «én minus (-)» og et delområde med «én pluss (+)» og resterende delområder på «ubetydelig (0)». Tiltaket vil påføre «ubetydelig konsekvens» for friluftslivet i influensområdet. Tiltaket vurderes ikke å medføre vesentlige endringer for friluftslivet.

Tabell 5-1 Tabellen oppsummerer verdi, påvirkning, konsekvensgrad og samlet konsekvens for friluftsliv.

ID	Beskrivelse	KU-verdi	Påvirkning	Konsekvensgrad
1 – Gaustatoppen	Et av Norges mest markante fjell, og med landets videste utsyn, stor bruker frekvens	Svært stor verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
2 – Gaustablikk	Område utviklet for fritidsformål i form av hytter, hotell og alpinanlegg, stor brukerfrekvens	Stor verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
3 – Rjukans nordre dalside	Krossobanen, solspeilet og innfallsport til Hardangervidda, stor brukerfrekvens	Stor verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
4 - Selstali	Naturvernområder, brukes for det meste til fotturer. Middels brukerfrekvens	Stor verdi	Forbedret (+)	Noe positiv konsekvens
5 – Vestfjordalens sørside	Skogkledd dalside med få inngrep, men vanlig karakter. Isklating og ski utøves i området.	Middels verdi	Noe forringet	Noe negativ konsekvens
6 – Gaustatoppen øst- og nordside	Brukes i stor grad av skikjørere og de som ønsker bratte topturer.	Middels verdi	Noe forringet	Noe negativ konsekvens
Samlet konsekvens for fagtema friluftsliv				Ubetydelig konsekvens

For den gjenværende strekningen av 132 kV-ledningen Såheim – Årlifoss som er planlagt revet, gis det ingen fastsatt konsekvensgrad siden traseen ikke er befart. Imidlertid er det nokså intuitivt at rivingen medfører en eller annen grad av positiv konsekvens.

5.8 Riving av 132 kV ledning Såheim – Årlifoss

Dagens Såheim – Årlifoss- ledninger går i dag gjennom et relativt åpent dallandskap som ligger under skoggrensen. Landskapet er i mindre grad peget av menneskelig påvirkning og de delene som ikke er dominert av vann, vassdrag, våtmarker, jordbruk eller bebygde områder er primært dekket av skog.

Område Såheim (Tinn kommune) – Tuddal (Hjartdal kommune)

I nord starter ledningen på Såheim kraftstasjon og beveger seg i sørlig retning, vest for Gaustatoppen, i området kalt Gausdalen. Her følger den foten av Gaustatoppen på østsiden av dalbunnen. Ledningen følger yttergrensen på vestsiden av Gausdalen naturreservat som er et skogvernområde. Naturreservatet ligger inne i det større landskapsvernområdet Brattefjell – Vindeggen. Området er vernet for å ta vare på urørt høgfjell og fjellskogområde. Området er et populært område for friluftsliv, med flere merkede stier og overnattingsmuligheter. Nærmeste overnattingsmulighet er Selstali seter. Fiskekort kan kjøpes på stølen, hvor man får tilgang i alt 10 vann i nærheten.

Tuddal (Hjartdal kommune) – Årlifoss (Notodden kommune)

Forbi Tuddal følger ledningen på Bjårvatnets sørlige side. Rundt Bjårvatn er det registrert en rute i UT.no. Ved Gransherad krysser ledningen en pilegrimsveg. Turruten går mellom de hvite kirkene og er en del av en lenger fottur på fem dager. Ruten går rundt Tinnsjøen fra Gransherad til Dal. På turen følger man de gamle ferdselsveiene rundt Tinnsjøen med stopp ved seks hvite kirker som Altrå, Dal, Gransherad, Austbygde, Hovin og Mæl kirke. Videre følger ledningen nordsiden av elva Tinne, for deretter å gå rundt Rudningen på nordsiden før den går ned til Årlifoss transformatorstasjon.

Overordnet vurdering av virkninger for friluftsliv

Riving av dagens ledning vil forbedre området opplevelseskvaliteter knyttet til naturlandskapet, og gi positive virkninger for friluftslivet, på sikt vil skog som reetablerer seg i ryddegaten gi et mer sammenhengende landskap. Positivt er det også for verneområdene som vil få en bedre opplevelseskvalitet knyttet til symbolverdiene i verneområdene da det får et større preg av å være sammenhengende.

6 Midlertidige konsekvenser i anleggsfasen

I anleggsfasen vil det foregå skogrydding, gravemaskin i terrenget for etablering av mastepunkter, og transport av gravemaskin og personell på ATV eller skuter til hvert mastepunkt, samt utflyging av materiell med helikopter. Dette kan medføre forstyrrelser og støy i anleggsfasen, i størst grad der stier og friluftsområder ligger nær inntil traséen som på nordsiden av Gaustatoppen. Anleggsarbeiderne kan også skremme bort jaktbart vilt, og dermed påvirke jakten. Arealbeslag vil stedvis også kunne redusere tilgangen til friluftslivsområder.

6.1 Riggområder

Det er sett på flere riggområder for etablering av ny ledning og riving av dagens ledning. Alle vurderte riggområder ligger i tilknytning til bilveg på arealer som allerede er opparbeidet.

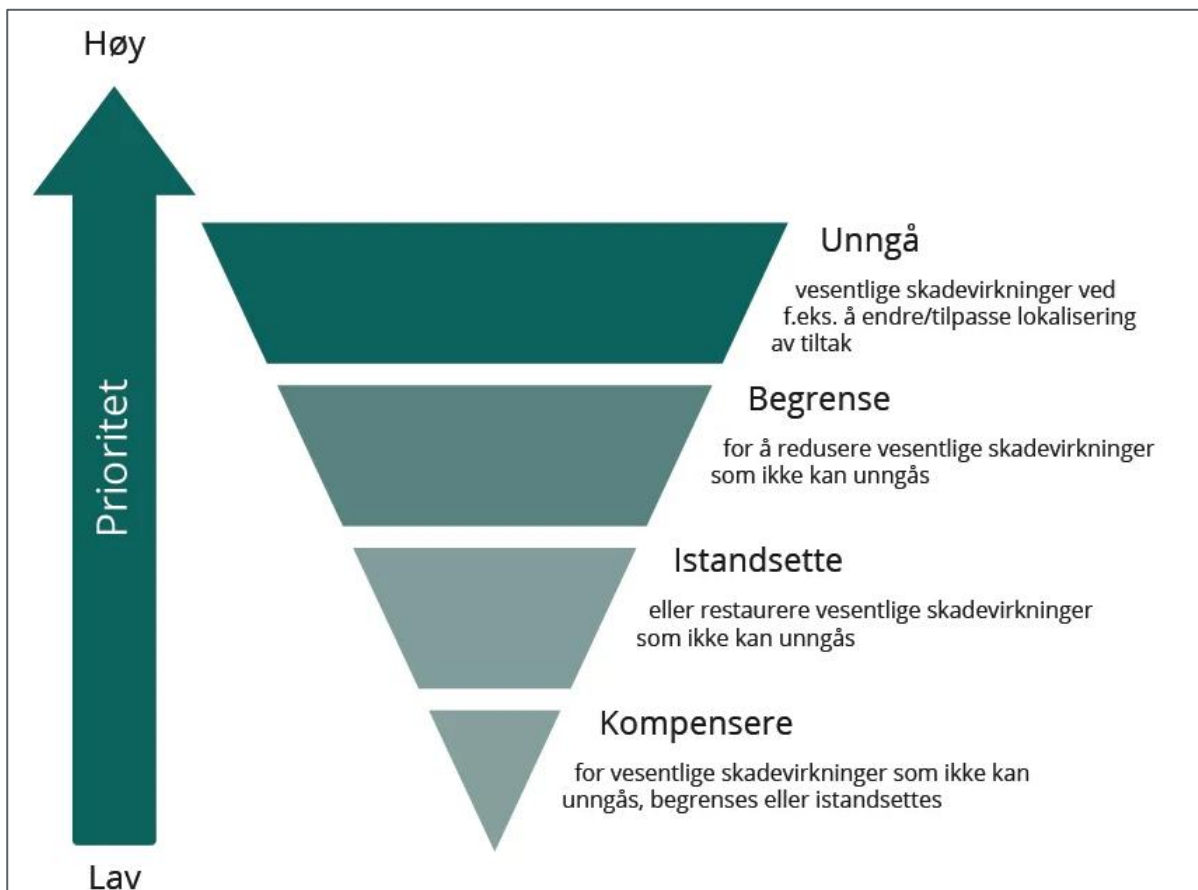
Riggområdet ved Gransherad skole ligger i en lysløype. Dette kan få store konsekvenser for bruken av lysløypa. Lysløypa er tilgjengelig via en undergang under dagens vei, etablert for brukere av løypa. Det bør etterstrebes å holde denne undergangen åpen i anleggsfasen, slik at ikke kryssinger skjer over bilveg. Det bør gjøres en nærmere vurdering av plassering, arealbehov og hvilken årstid man gjennomfører saneringen, slik at ulempene for brukere av løypa reduseres.

Figur 6-1: Riggområde ved Gransherad skole. Området ligger i en lysløype.

Det er gjort en vurdering av alle foreslåtte riggområder og de riggområdene som har en midlertidig påvirkning på friluftslivet. Som følge av rivingen er det sett på flere steder for å opprette Riggplasser. Det er planlagt i alt 18 riggplasser på strekningen. Alle riggplassene ligger i tilknytning til bilveger på arealer som allerede er opparbeidet. Riggplassene ligger i tilknytning til bilveger.

7 Avbøtende tiltak

Konsekvensutredningen skal beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 23. Disse omtales som tiltakshierarkiet og er illustrert i Figur 7-1.

Figur 7-1. Illustrasjon av tiltakshierarkiet som skal sikre at negative konsekvenser først og fremst unngås, deretter begrenses, istandsettes/restaureres og som siste utvei kompenseres (MD-1941).

Det er ikke mye å vinne på drastiske endringer av planene. Mesteparten av effektene er tatt ut gjennom riving av den eksisterende 132 Såheim – Årlifoss. Tiltak som kan ytterligere redusere negative påvirkninger for friluftslivet, er:

- Vurdere om det kan etableres en strategi for vedlikehold av ryddegatene i skog der man unngår å snaue ryddegatene helt ned til bakkenivå, og aksepterer et begrenset krattoppslag.
- Delområdene 4 og 5 må det tas hensyn i anleggsfasen med god kommunikasjon og informasjon til friluftsbukere om hvordan området kan/eventuelt ikke kan benyttes i anleggsfasen for å unngå farlige situasjoner.